

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASIE VI

I. Formy Sprawdzania Osiągnięć Edukacyjnych

Ocena osiągnięć uczniów odbywa się w sposób ciągły i obejmuje następujące formy aktywności:

- **Sprawdziany (prace klasowe):** Zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i wpisywane do terminarza w dzienniku elektronicznym. Obejmują materiał z całego działu.
- **Kartkówki:** Obejmują materiał z maksymalnie 3 ostatnich lekcji. Nie wymagają wcześniejszego zapowiedzenia.
- **Odpowiedzi ustne:** Mogą odbywać się bez zapowiedzi (z materiału z 3 ostatnich lekcji) lub na wyraźną prośbę ucznia (np. w ramach poprawy lub chęci wykazania się dodatkową wiedzą).
- **Praca na lekcji:** Oceniana bezpośrednio stopniem do dziennika lub w systemie plusów i minusów (notowanych w notatniku nauczyciela):
 - **3 plusy (+):** ocena bardzo dobra (5)
 - **5 plusów (+):** ocena celująca (6)
 - **3 minusy (-):** ocena niedostateczna (1)
- **Projekty i prezentacje:** Zadaniowe formy pracy indywidualnej lub grupowej, oceniane pod kątem merytorycznym, estetycznym oraz sposobu prezentacji.
- **Zadania praktyczne:** Praca z mapą ogólnogeograficzną i tematyczną, wykonywanie i odczytywanie wykresów, praca z materiałami źródłowymi oraz analiza danych statystycznych.

II. Profil Ucznia – Ogólne Wymagania na Poszczególne Oceny

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który w pełni spełnia wymagania na oceny 2, 3, 4 i 5, opanował materiał określony w szczegółowych wymaganiach na ocenę celującą dla danej klasy, wykazuje szczególne zainteresowanie geografią, włącza się w działania pozalekcyjne i spełnia kryteria konkursowe lub wykonał projekt geograficzny. Szczegóły ubiegania się o ocenę celującą określono w rozdziale III.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który w pełni opanował zakres wiedzy i umiejętności przypisany do ocen 2, 3, 4 oraz 5 w szczegółowych wymaganiach dla danej klasy, sprawnie posługuje się mapą, samodzielnie rozwiązuje problemy geograficzne oraz wdrożył nawyk systematycznej pracy.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na oceny 2 i 3 oraz opanował materiał na ocenę dobrą dla danej klasy, poprawnie stosuje wiedzę w sytuacjach typowych, potrafi analizować proste zależności przyczynowo-skutkowe i wyciągać wnioski przy niewielkiej pomocy nauczyciela.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania na ocenę 2 oraz opanował szczegółowe wymagania na ocenę dostateczną dla danej klasy, zna podstawowe pojęcia geograficzne, potrafi wykonać proste zadania z pomocą nauczyciela oraz czyta podstawowe elementy mapy.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który opanował podstawy wiedzy i umiejętności określone w szczegółowych wymaganiach na ocenę dopuszczającą dla danej klasy (co pozwala mu na kontynuację nauki na wyższym etapie); rozwiązuje zadania o stopniu trudności podstawowym z pomocą nauczyciela.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą dla danej klasy, a jego braki w wiedzy i umiejętnościach uniemożliwiają dalszą naukę.

III. Kryteria uzyskania rocznej oceny celującej (6)

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą (w tym wykazuje się pełną systematycznością przez cały rok), a ponadto rozszerza swoją wiedzę i umiejętności poprzez udział w konkursach przedmiotowych:

- **Konkurs kuratorski z geografii:** Awans do etapu rejonowego/wojewódzkiego lub uzyskanie co najmniej 40 % punktów w etapie szkolnym pod warunkiem wykazania się udokumentowanym w Portfolio wkładem pracy (rozwiązane arkusze z ubiegłych lat, własne notatki).
- **Szkolny Konkurs „Światoznawca”:** Uzyskanie tytułu Mistrza/Wicemistrza/ I Wicemistrza Mapy Świata.
- **Inne Konkursy Geograficzne, Ekologiczne lub Krajoznawcze:** Udział, rzetelne przygotowanie się i uzyskanie wysokiego wyniku (np. tytuł laureata, finalisty, wyróżnienie lub zajęcie czołowego miejsca) w innych konkursach przedmiotowych i tematycznych, które pojawią się w ofercie szkoły lub organów zewnętrznych w trakcie roku szkolnego (za uprzednią zgodą i pod kierunkiem nauczyciela).

Wymóg Prowadzenia Dokumentacji: Przygotowania do konkursów odbywają się w trybie pracy własnej pod kierunkiem nauczyciela i są dokumentowane na bieżąco w „portfolio geograficznym” (np. własne mapy pamięciowe, fiszki, rozwiązane arkusze, notatki do artykułów geograficznych).

IV. Warunki i tryb ubiegania się o roczną ocenę wyższą niż przewidywana

Warunki ubiegania się o roczną ocenę klasyfikacyjną z geografii wyższą niż przewidywana

Warunkiem ubiegania się o uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej z geografii wyższej niż przewidywana jest spełnienie zapisów Statutu Szkoły oraz wykazanie się długofalową samodyscypliną i systematyczną pracą w ciągu całego roku szkolnego.

Uczeń spełnia warunek systematyczności, jeśli do dnia wystawienia oceny przewidywanej spełnił **łącznie** następujące kryteria:

1. **Praca bieżąca:** Posiada w całorocznym ocenianiu bieżącym przynajmniej 50% ocen równych lub wyższych od oceny, o którą się ubiega, **uzyskanych z form sprawdzania wiedzy (tj. ze sprawdzianów i kartkówek)**.
2. **Poprawione oceny bieżące:** Nauczyciel odnotował w ciągu roku szkolnego próby na bieżąco podejmowanych poprawek ocen częściowych.
3. **Zeszyt przedmiotowy:** Przedłożenie kompletnego, estetycznie i systematycznie prowadzonego przez cały rok zeszytu przedmiotowego.
4. **Zeszyt ćwiczeń (jeśli jest przewidziany w danym roku szkolnym):** Poprawnie wypełnione wszystkie zadania wykonywane podczas lekcji.
5. **Teczka prac (portfolio geograficzne):** Przedłożenie teczki zawierającej:
 - wszystkie poprawnie i w pełni uzupełnione karty pracy otrzymane od nauczyciela w ciągu roku (*w przypadku nieobecności uczeń ma obowiązek zgłosić się po kartę pracy na pierwszej lekcji po powrocie do szkoły*),
 - samodzielnie spisane wnioski i samoocenę po wszystkich napisanych w ciągu roku szkolnego sprawdzianach (*karta samooceny i błędów*).

Tryb i forma podwyższania oceny: Dopiero po pełnym spełnieniu wszystkich wyżej wymienionych warunków uczeń uzyskuje prawo do ubiegania się o wyższą ocenę. W takim przypadku nauczyciel ustali indywidualnie formę weryfikacji wiedzy i umiejętności ucznia – może to być w szczególności:

- wykonanie wskazanego zadania lub projektu geograficznego,
- napisanie testu sprawdzającego poziom opanowania wiedzy i umiejętności na wnioskowaną ocenę.

V. Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Dział	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
Uczeń:				
I. Współrzędne geograficzne	• wskazuje na globusie: bieguny, równik, południk zerowy, południk 180°, półkule, kierunki główne i pośrednie • podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne • wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	• wymienia cechy południków i równoleżników • podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>długość geograficzna, szerokość geograficzna</i> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa</i>	• odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie • odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych	• oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi • wyznacza współrzędne geograficzne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze
II. Ruchy Ziemi	• wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym • wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej • wyjaśnia na czym polega ruch obrotowy i ruch obiegowy Ziemi • wymienia strefy oświetlenia Ziemi	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gwiazda, planeta, planetoida, meteor, meteoryt, kometa</i> • wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi • omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstwa ruchu obrotowego • wymienia cechy ruchu obiegowego Ziemi • wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie	• omawia następstwa ruchu obrotowego i ruchu biegowego Ziemi • wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżnia się strefy oświetlenia Ziemi	• wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji • wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej • określa różnicę między czasem strefowym a czasem słonecznym na kuli ziemskiej • charakteryzuje strefy oświetlenia Ziemi

III. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy	• określa położenie Europy na mapie świata • wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin, wysp, łańcuchów górskich, rzek i jezior Europy i wskazuje je na mapie • wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej • wskazuje na mapie politycznej Polskę oraz wybrane państwa europejskie oraz zna ich stolice • na podstawie mapy klimatycznej wskazuje strefy klimatyczne w Europie • wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Europie • podaje przykłady starzejących się krajów Europy • wymienia główne języki i religie występujące w Europie	• omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wulkan, magma, erupcja, lawa, bazalt</i> • opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej • omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów • omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy rozmieszczenia ludności • wymienia przyczyny migracji Ludności • wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie	• opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej • wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej • omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne Europy na podstawie map klimatycznych • podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie • charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy • analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy • przedstawia przyczyny zróżnicowania narodowościowego i językowego ludności w Europie • omawia zróżnicowanie kulturowe i religijne w Europie • przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieście • omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map	• porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy • wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii • omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii • omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie • omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy • porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się • przedstawia skutki zróżnicowania kulturowego ludności Europy • przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności • porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie • przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy • omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy
IV. Gospodarka Europy	• wymienia zadania i funkcje rolnictwa, • wymienia zadania i funkcje przemysłu,	• wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji • podaje przykłady działów nowoczesnego przemysłu we Francji	• omawia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Europie,	• porównuje wydajność rolnictwa wybranych krajów Europy, • charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe Niemiec i Francji,

	• podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł energii • wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej	• wymienia czynniki wpływające na strukturę produkcji energii w Europie • podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni • omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii • wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych	• omawia rozmieszczenie najważniejszych upraw i hodowli w wybranym kraju Europy, • wyjaśnia czym charakteryzuje się nowoczesny przemysł Niemiec i Francji, • omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w ostatnich stuleciach, • omawia znaczenie turystyki w krajach Europy	• przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych, • omawia wpływ rozwoju turystyki na strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej. • omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług w Niemczech i we Francji, • analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii.
V. Sąsiedzi Polski	• wskazuje na mapie sąsiadów Polski. • wymienia walory przyrodnicze i kulturowe sąsiadów Polski • wymienia główne działy gospodarki Niemiec, • wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej, • wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami.	• omawia znaczenie niemieckiego przemysłu, • rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa UNESCO w Czechach i na Słowacji, • wymienia na podstawie mapy cechy środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki, • wskazuje na mapie obszary konfliktu pomiędzy Ukrainą i Rosją, • wymienia główne działy gospodarki Rosji, • podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy.	• analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle i rolnictwie w Niemczech i Francji, • omawia znaczenie turystyki aktywnej, • podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy, • omawia czynniki wpływające na stan gospodarki Rosji, • omawia znaczenie usług w Rosji.	• porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji, • podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie, • omawia czynniki lokalizacji głównych okręgów przemysłowych Rosji • wyjaśnia znaczenie przemysłu w gospodarce Rosji, • opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł. • omawia rozwój gospodarczy Niemiec, • omawia rozwój turystyki Czech i Słowacji, • analizuje konsekwencje konfliktów na Ukrainie, • uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski.